

Proludium Operis

Job. 18.

Polychr.

S. Hieron.

Wo posteris
exemplum.

perferebat: cumque forsitan crederet, in se propositum esse omnibus Ecclesiæ fidelibus illustre singularis patientiae in exantlandis cruciamentis exemplar; in hōse erupti clamores, vota, & suspiria c. 19. 23. *Quis mihi tribuat, ut scribantur sermones mei? Quis mihi det, ut exarentur in libro stylo ferreo, aut plumbi lamina, vel celte sculpantur in silice?* Dubium hinc emergit Expositoribus sacris, qui porrō sint sermones illi, quos Jobus exoptat æternis mandari monumentis? Misericordia aliorum placitis, placet summoperè Polychroni mens, qui sermones pro rebus ipsis usurpat, ita loquens. Optat res suas scriptis tradi semiernis. Hoc item vōnum ad ipsius pertinere potest ærumnas: illa etiam fortasse litterarum cupit monumenta commendarī, quæ in communi vita, virtutisque verasantur; quarum rerum testimonium datum est illi divinitus, cūm Deus improbum eum esse negavit. Qui sensus insedit etiam Philippo, & S. Gregorio lib. 14. Mora. c. 25. Ergo in votis fuisse Jobo putandum est, ut suum Martyrium, Martyriique cruciamenta acerbissima, actus nec non sincerae, ac puræ religionis multiplices, in libris exarantur perpetuò duraturis. Atque idem omnino desiderium inesse putandum est Ecclesiæ Martyribus, quorum Job se esse typum agnoscit: illis enim pergratum, & jucundum fore par est credere, scriptis mandari egregia admonitum ipsorum facinora.

83 Subinde ergo Jobi verba sic enucleari licet. *Quis mihi tribuat.* En vehemens Jobi, & Martyrum desiderium: quasi dicant. O utinam sacri essent Scriptores, qui hæc ipsa, quæ patimur, & jam sumus perpessi, sedulo, exacteque prælo mandarent. Pronomen vero quis, in Scripturis sanctis non pro impossibile, sed pro difficulti semper accipitur: observat sicut S. Hieron. in Eccl. 3. Tractatio enim de Martyrii dignitate & Martyrum gloria difficilis admodum. Suas adhuc glorias describit exoptant Martyres, non vulgari solummodo scribendi ratione, ut produnt illa: *quis mihi tribuat, ut scribantur sermones mei:* sed impressis characteribus, & notis perpetuò duraturis: propterea addit: *quis mihi det, ut exarentur in libro stylo ferreo.* In libro sanè typis excludend; inād memorie diuturnitatem, *in plumbi lamina, vel celte* (fincel, buril) *in silice.* Præclarè hic, & latè S. Gregorius, & Polychronius, qui pressius putat, exoptati à Job, *Ut posteris extet patientia scopus.*

84 Libris itaque exarentur, typis mandentur invictissimi Martyris Jobi cruciamenta, & in illis subeundis ingens animi robur, atque incredibilis patientia, ut habeant tam Judæi, quam Gentiles populi in quam intueantur constantiae normam: infraquo & excelsa animo dura quæque subeant pro Christo, ulque ad sanguinis effusionem, & vitæ dispensium. Fecerunt Judæi, sed defecerunt: legentes enim Jobi triumphos, nonnulli mortem constanter oppetiunt pro vera religione: sed liquefactum est plumbum, illis obliteratae litteræ. Gentiles vero populi ad Christi fidem conversi usque adeò Jobi constantiam in animis tanquam in durissima silice, inciderunt, ut nulla temporis injurya deleri valeat: quemadmodum S. Gregorius divinè, & argutè edisserit. Quia ergo tanti esse momenti putabat Jobus suas in Martyrii opere glorias li-

bris mandari, & typis excudi; propterea Scriptores querit avidissime. Id quod putandum similiter est de Ecclesiæ Martyribus, in quos fluxisse credo illam Jobi avitatem: *ut posteris extet patientia scopus.*

85 Volut Rex Poëta concelebrare illustri quadam Carmine Epithalamico, cruxifixi Iesu, nec non Martyrum triumphos, ut liquet *Non lingua*, ex ipsis Psalmi inscriptione: *In finem pro iis, solum celebre qui commutabuntur, filii Core, ad intellectum, canticum pro dilecta.* Ex Hebraeo vertas: *Christi, & viatori, sed effundenti sanguinem pro Rosis, si reliquorum Martyrum liis calvariae.* Victoris, & effundentis sanguis gloria, sed nem nomine Christus crucifixus indigitatur: *stabilis scriptura.* illi vero, qui in rosas sanguinei coloris commutati dicuntur, Martyres sunt: qui etiam filii Calvariae signatum nominantur (ut alibi dicimus) id est filii Iesu, qui in Calvariae loco crucifixus est, ut explicat S. Augus. ibi. Qua ergo ratione sapientissimus Vates commendi voluit Christi Martyris, & Martyrum Christi glorias? Num verbo tenus accuratae, solidæ, atque exquisita eruditio? Neutquam: sed verbo scripto: propterea subtexit: *Eructavit cor meum verbum bonum, dico ergo opera mea Regi. Lingua mea calamus scribere velociter scribentis.* Chaldaeus: *scribere exercitati.* Cyprianus lib. adver. Judge. c. 29. S. Cypri. Scriptoris accuratè scribentis. Verbum bonum appellat verbum scriptum, quomodo ingeniosè interpretatur S. August. *Quero quare Lingua suam calamum dixit scribere velociter scribentis?* Quia quod lingua dicit sonat, & transit, quod scribiur, manet. Cum ergo dicat Deus verbum; & verbum, quod dicit non sonet, & transeat, sed & dicatur, & maneat, scriptis hoc maluit Deus comparare, quam sonis. Verbum planè sibi vendicant Martyres scriptum, verbum Scriptoris exercitati, & accuratè scribentis: stylo proferat manus verba, quæ lingua potest formare. Nam volat irrevocabile verbum, nisi scripto mandetur: *scriptura verbum & stabile facit, & visibile:* ut præclarè loquitur Gilbertus Abbas ser. Gilleber. 47. in Cantica. Non igitur lingua solum, & verbis, celebrandi Martyres, sed & calamis, sed impressis characteribus, & stabili scriptura.

86 Rem claudam egregia S. Paschafis Radii oratione, in Proemio ad passionem SS. Rufini, & Valerii. *Si vestis exigua particula, genii sunt vel modicus resoluti corporis puluis, de Sanctorum memoria comparatus ineffabile fidibus præbere patrocinium creditur; quis digne, etiam vel explicare, vel cogitare valeat eorum vita, quia virtutesque quantam salutis materiam conferant devotis mentibus, cum replicantur?* Inde namque fides firmatur, pietas nutritur, mundi contemptus nascitur, desiderium supernorum generatur, & ut totum breviter dicamus, mors auferatur, vita largitur. *Ad resurrectionem denique ex mortuis, ad immortalitatis bonum perpetuæ, historia Sanctorum incentivum est sanctitatis gradus provectionis, janua supernæ contemplationis.* Quia quanto majora sunt, religiositas quam vestis, aut pulvis corporum, quamquam tanta & Sanctorum, facile comprehendit quinque splendide prudenter advertat, &c. Cum hæc ita se habeant nonne videtur indignum dum illa thecis aureis vestiantur, precioso lapide adornentur, si foridè ista, ac negligenter adornentur? Quod si quando vel ad memoriam posteritatis non statuuntur, vel sententiazum, atque verborum

viii

Cap. VI.

23

vitiis violata, ad dignitatis habitum non reformantur. Rectissime.

C A P. VI.

Concionatorum linguas purpureas, & Scriptorum calamos coccineos vendicant sibi jure proprio Martyres.

87 **A**udio Adolescentulas, Sulamitidem (id est coccineam, seu spoliatam in vulnerability) commendantes Canti. 7. 8. in hunc modum: *Odor oris tui, sicut malorum: guttura tuum sicut vinum optimum. Audio item Sponsam ad Sponsum: Dignum dilectio meo ad potandum, labiisque & dentibus illius ad ruminandum.* Priora verba ad Martyres veteris Testamenti illustrissimos, Daniel, Ananiam, Azariam, & Misael remittunt Chaldaea translatio: *Et nonen Daniel, Anania, Misael, & Azariae audierunt in universa terra, & odor eorum erit fragrans sicut odor pomorum paradisi voluptatis.* Dum enim horum Martyrum magnalia evulgantur à concionatoribus, dicuntur hi gratum ex se malorum punicorum odorem spirare. Splendidè hic S. Gregor. Magnus: *Per mala punica Martyres designantur. Per os autem Sponsæ debere intelligi ejus prædicationem putamus.* Quia dum virtutes Martyrum prædicant, dum ad similitudinem animos audientium infligunt, dum in unius prædicatione fidei multas virtutes esse manifestat, quid aliud, quam malorum odorem in ore portat? *Quia & ruborem corticis in martyrio ostendit, quod prædicat, & in virtutibus multititudinem granorum sub eadem fide, quasi sub eodem cortice demonstrat.* Vides in ore Predicatorum non nisi mala punica (id est Martyrum encomia) appareat? Vides ex eorum gutture suavem omnibus spiritum vini malognatorum odorati, & generosi (id est Martyrum cruxis) exhalari?

Martyrum
sanguis ad
fundum nos
cogit.

S. Ephr.

Pruden.

88 Expende modò illud: *labiisque & dentibus illius ad ruminandum.* Ex Hebraeo transferunt R. Salomon, R. Abenezra, R. Innominate, & multi alii: *Loqui faciens labia dormientium.* Vel etiam, ad loquendum impellit dormientem. Est enim vox dobet hanc præ se ferens significationem: Etenim labia, & dentes Christi sunt Ecclesiæ Concionatores, quos Martyrum sanguis ad fundum commovet quam sapientissime, & quam diutissime: &, ut reor, quodam necessitatibus generere, ut solent commoveri dormientes vieno ingurgitati. Unde S. Ephrem ser. 1. in laudem SS. Martyrum: *Velimus, nolimus, debemus cuncti SS. Martyrum certamina celebrare, &c.* Preme illud, *velimus, nolimus:* quod vim quandam affert necessitatem. Tanta est tanti cruxis virtus & energia. Utor hinc Aurelii Prudentii verbis in suo Peristephanon, Hymno in laudem Romani Martyris:

*Romane Christi fortis adsortor Dei,
Elongis oris organum fautor move;
Largire comptum carmen infantissimo;
Fac ut tuorum mira laudum concinam,
Nam scis & ipse posse mutos loqui.*

Neque ad rem nostram mysterio caret illa malognatorum, & tintinnabulorum aureo-

rum adsoziatio in limbo sacerdotalis tunicae hyacinthinæ Exo. 28. 33. Nam in malis punicis Martyres effigiari, extrâ dubium est; & alibi probabo; in tintinnabulorum sonitu, & strepitu sonoram Doctrorum prædicacionem, quam sibi jure proprio Martyres vendicant.

89 Expendas hinc S. Brunonis affatum ser. S. Bruno: 3. de Martyribus post medium: *Tria SS. Martyrum sacrificia legimus: primum in significatione; secundum in passione; tertium in commemoratione: & primum quidem faciebant sacerdotes veteris Testamenti. Secundum Tyrannum, tertium vero nostri Sacerdotes quotidie ad Ecclesia faciunt. De hoc igitur tertio scriptum est: immola Deo sacrificium laudis, &c. Et Propheta: omniem aufer iniquitatem, & accipe bonum, & reddemus vitulos labiorum nostrorum. Perbellè dixit, unum ex Vituli labiorum Martyrum sacrificiis esse, quod à Sacerdotibus celebratur, dum fortissimorum Christi pugilum magnalia recensent, & evulgant: huicmodi enim commendationes vere à Regge Vate appellantur: *Sacrificium laudis: & ab Olea c. 14. 3.* Vituli labiorum, juxta Brunonis mentem. Etenim Oleas monet nos, ut enixe delictorum nostrorum veniam à Deo exacerbato deprecemur per verba lachrymarum, & poenitentiae plena: quibus Dei cor mulcetur, lenitur, & ad misericordiam inflectitur. Ast vero quorum meritit? Christi Jesu in primis: sed SS. etiam Martyrum. Ut enim S. Ambros. ser. 77. S. Ambr. de Natali MM. Octavii, Adventitii, & Solutoris: *Videte quid Martyribus debeamus;* in quo alter tortus est, ut alius salvaretur. Alter carnificem perit, ut Christum alter agnosceret. Alter morti adductus est, ut alius vita potiretur aeterna: & ad postremum Sanctus occitus est, ut peccator evaderet. Veniam igitur delictorum nostrorum à Deo adipiscimur, & quadam modo extorquemus, mediis SS. Martyrum perpetrationibus, & meritis. Magni utique stat Martyribus nostra salus. Pro hoc immenso ære dissolvendo sacranda illis sunt encomiorum verba, uti Oleas ait, ex Brunonis interpretatione: & reddemus vitulos labiorum nostrorum. Burgen: genesis in Addit. 1. refert, & probat hanc Hebraicam glossam: *reddemus confessionem labiorum nostrorum loco vitulorum.* Joannes Drusius in suis annotationibus: *Solvemus juvencos labiorum nostrorum, vel labiis nostris.* Per vitulos, accipe laudes, confessionem, & encomia Martyrum, quæ in Dei gloriam maximè cedunt, & Martyribus debentur jure quidem suo. Hoc enim laudis debitum illis persolvendum fuaderet verbum reddemus, quod bene Drusius vertit solvemus: & magnum firmat in nos SS. Martyrum jus; & in nobis urgentem commendandi verbis, & calamis Atletas Christi generosos obligationem. Illi se se Deo gratias exhibueri victimas sanguine purpuratas, ut nos divino Numinis reconciliarent; nos vero loco sacrificiorum solvere illis tenemur verba, & scripta laudativa; quæ ad instar vitulorum sunt cruxis purpuracentium. Arbitror autem (cum S. Ephrem loquor in En. S. Ephr. comio SS. quadranginta Martyrum.) hoc magis expedire, celebrare scilicet laudibus Sanctos Dei Martyres, quam defodere talentum, & condemnari: presertim cum debitor sim charitati*

charitati vestre, cum fænore mutuum rependere. Planè debitores sumus martyribus, mutuum accipimus, quidquid illi pro communi Ecclesiæ bono sunt percessi : mutuum cum fænore rependere debemus : securus autem cum illo numerabimur, qui pecuniam Domini sui negotiacioni concreditam non est ausus attingere ; imò verò etiam occultavit defossam in terra, & illigatam linteolo, Domini suum lucri avidum fructu, & fænore redevit.

90 Dicam alibi in illis Proverb. verbis c. Prov. 9. 1. 9. 1. *Sapientia adificavit sibi domum, excidit columnas septem, immolavit victimas suas,* sermonem esse de Sanctis Martyribus, qui victimæ à Christo immolatae dicuntur, juxta S. Augustini, & aliorum expositionem. Illud hic tantummodo expondo ; post hanc Martyrum immolationem, statu eorum laudes evulgandas ab Ecclesiæ Concionatoriis : *mijit ancillas suas, ut vocarent ad arcem, & ad mania civitatis.* LXX. transfrerunt, *mijit servos suos cum excelsa prædicatione.* Ancillas, sive Dei servos appellant Prædicatores, Doctores, & Scriptores ; quorum opera, & lucubrationib[us] in Martyrum commendationem prolatis vocantur ad Ecclesiæ gremium Infideles, ut infantilem insipientem deponant, & Martyrum exemplo robustissimi evadant, ad dura queque subeunda. Et quidem dicta hæc verba putaverim cum allusione ad illa Cant. 4. 4. *Sicut turris David collum tuum, quæ adificata est cum propugnaculis.* Hebraicè, ut infra probabo, *cum oribus, seu linguarum similitudinibus.* Ora sunt, & linguae Concionatorum, quæ versare debent Martyrum glorias, & in lucem dare.

C A P. VII.

Sacra omnis Scriptura Liber est de predictans Martyrum glorias.

91 **D**Idici ex S. Irenæo lib. 4. adversus Hæres c. 65. eo planè spectare universa Prophetarum oracula, ut Ecclesiæ Christianæ persecutiones, Martyrum crucimenta & neces pro fidei causa, commendarent, & nobis ob oculos proponerent. Hæc illius verba : *Prophetæ cum reliquis, quæ prophetabant, & hoc prophetaverunt, quoniam super quoque requieverit Spiritus Dei, & obedierint Verbo Patris, & secundum virtutem servierint ei, persecutionem patientur, & lapidabuntur, & occidentur.* In semei ipsis hac omnia præfigurabant Prophetæ, propter dilectionem Dei, & propter Verbum ejus. Unde efficio, Sacram omnem Scripturam posse jure meritò appellari *librum* in Martyrii, & Martyrum commendationem editum à Deo. Cujus voluminis locum principem tenet Christus patiens uti Martyrum caput, & coryphaeus divinissimus : quemadmodum divitissime probat noster Pintus in opere de Christo crucifixo lib. 1. titulo 1. per varia loca.

92 **H**inc nova lux datur Libro illi parvo magno, quem Joannes Apoc. 5. 1. inspexit in dextera sedentis in Throno, scriptum intus, & foris, signatum sigillis septem, & tandem referatum ab Agno mansuetissimo, non aliter, quæ media sui cruxis effusione,

S. Irenæo.
Prophecia
omnis Mar-
tyrum glo-
rias spe-
rat.

Liber Apo-
calyp. sigil-
latus Mar-
tyrus pater.

& morte in Cruce exantata; ut liquet ex victoriali carmine quatuor animalium, & viginti quatuor Seniorum : *Dignus es, Domine, accipere librum, & aperire signacula ejus;* quoniam occisus es, & redemisti nos Deo in sanguine tuo. Varias produnt hujus libri, & sigillorum expositiones sacri Interpretes, præsertim Alcasar, & Cornelius, qui adiri possunt. Illa communior, & plausibilior veterum Patrum, & Expositorum ; eo volume designari sacram omnem Scripturam, vetus maximè Testamentum ; obscura continens de Ecclesiæ fundatione, & progressu vaticinia, & admirandos divinae gubernationis modos occultissimos ; qui ab uno Jesu divinarum Scripturarum Doctore, & narratore sapientissimo referati sunt, suæ potissimum passionis, & mortis decursu. Dicam paucis quæ ratione.

93 Atqui Christus patiens, & è Cruce pendens ostendit primò, summam latere in perfectissima Dei providentia fortitudinem sub debilitatis specie. Secundò, summam sapientiam sub stultitiae prætextu. Tertiò, summam imcompatibilitatem sub poena, & dolore extimo. Quartò, summas divitias sub extrema paupertate, & inopia. Quintò, summam gloriam sub magna ignominia. Sextò, summam cum Deo unionem sub benè magna derelictione. Septimò, summum erga Patrem amorem sub incredibili ipsius Patris severitate in filium. Illa ergo septem Dei magnalia, fortitudo, sapientia, imcompatibilitas, divitiae, maiestas, unio, & amor, obsignata erant hisce in speciem contrariae signis, videlicet debilitate, stultitia, dolore, paupertate, ignominia, derelictione, severitate : quæ referavit Christus patiens, & Cruci suffixus, ostendens, & ostentans hac, & non alia ratione processurum in Ecclesiæ suæ fundamine, & gubernatione, ut eam ad summum felicitatis culmen eveharet, mediis abjectionibus, persecutionibus, ærumnis, egestate, doloribus, cruciamentis. Hic planè gubernandi modus latebat in litteris inspiratis, præsertim Prophetarum vaticiniis. Quenam Christus sua ipsius passione, & morte resignavit, ostendit verè, se fiosque Martyres esse potissimum sacrae Scripturæ argumentum : in illis quandoquidem maximè resplenderunt Dei fortitudo sub humana imbecillitate ; sapientia sub stultitiae prætextu ; imcompatibilitas sub dolore, & cruciamento ; divitiae sub paupertate : gloria sub ignominia ; unio cum Deo sub derelictione : amor sub incredibili severitate. Cumque hæc proclamet sacra omnis pagina, proclamet necesse est Martyrii dignitatem, & Martyrum glorias, ut ajebat rectissime S. Irenæus.

94 De hoc Libro in SS. Martyrum commendationem divinitus exarato capere libet illud Iobi Martyris sanctissimi effatum, & votum c. 31. 35. *Quis mihi dei auditorem, ui desiderium meum audiat omnipotens :* & librum scribat ipse qui judicat. *Ut in humero meo portem illum, & circumdem illum* quasi coronam mibi. Ubi S. Gregorius : *Librum in humero portare est Scripturam sanctam operando perficere.* Et notandum, quæ ordinatè describitur ; & prius in humero portari, & postmodum sicut corona circumdati : quia videlicet sacri eloquii mandata, si modo bene portantur in opere, post nobis coronam virtutis exhibent in retributione. Quæ in Jobum, & Ecclesiæ Martyres cadunt rectissime. Unde putarem, nihil esse aliud sacram Scripturam, quam Dei dicta sapientissima, & Martyrum facta præclarissima : Divina utique eloquia à Christo Martyrum Principe, & Martyribus opere completa : ac proinde gloriola eorumdem præconia ab ore Dei prolatæ.

95 *prædicaverat illustres vitæ sue actiones.* librum summopere exopat, cujus princeps autor sit ipse Deus : librum sanè, in quo exprimitur sui Martyrii, & vitæ acta gloriosissima, quem publicè getiet tanquam regia stemmata, & insignia. Et fortè hæc exoptat, Martyrum personam induens. Sententiae suæ premissæ, & morte portare grave præfe fert onus paenarum, dolorum, cruciamentorum, ut ex multis liquet Sacrae Scripture testimoniis. Lege Expositores ad illud Isaia 53. 4. *Dolores nostros ipse portavit :* & Pinedam onus. Job 7. 21. Ingens planè sacrae Scripture pondus dolorum, cruciatuum, qui vel sunt jam in Dei amicos jactati, vel in Ecclesiæ Christianæ filios erunt expromendi. Quid enim resplendet magis in litteris inspiratis, quam umbratiles de Christi, & Martyrum perfectionibus, & nece prælusiones, & luculentissima vaticinia ? Canti. 4. 4. de Ecclesia Cant. 4. 4. prædicatur : *Sicut turris David collum tuum, quæ adificata est cum propugnaculis.* Ubi An. 5. Thom. gelicus Doctor : *Hec propugnacula sunt divinarum scripturarum Sacra menta.* Ceterum quid ex his propugnaculis suspensum apparet ? Pro illis verbis : *quæ adificata est cum propugnaculis, vertit R. Abenez.* R. Abenez. *Ad suspen- denda ora, seu acies, hoc est enses.* Ac propria subexit facer Textus : *Mille clypei pen- dente ex ea, omnis armatura fortium.* Rabbi ni apud Genebrardum *mille pharetra, plæ & sagittis.* Hæc divinarum Scripturarum Sacra menta, Martyrum afflictiones, cruciamenta, omne paenarum genus, omnis crudelitas apparatus, tūm quoad instrumenta, tūm quoad supplicia. Quid hoc pondere gravis ? Quid hac gravitate ponderosus ? Adhuc tamen illud humero gestarunt Martyres publicè, & gloriose, quatenus Scripturam sanctam operando perfecerunt, ut aiebat Gregorius.

96 Nec mirum, humeris suis Martyres tantum tanti ponderis volumen portaverint, cùm per illud ipsi de mediis carnificinæ fluitibus evaserint incolumes. Observat argutè noster Sanctius ad hæc Jobi verba, moris fuisse iis, qui jactati prius à fluctibus, tandem ad littus emersissent incolumes, se ipsos in tabula ex humeris suspendere quo significarent in summo se periculo fuisse versatos, & Dei beneficio salutem consecutos. Hoc igitur voluisse videntur Job, & Ecclesiæ Martyres, qui cùm multa patarentur ; testi moni tamen sacrae scripture (in qua eleganter depictos Dei penicillo suos intuebantur triumphos) firmati, & robortati ad Beatitudinis portum evaferunt incolumes. Legendum pro hujus cogitationis fulcro S. Cyprianus lib. de Exhortat. Martyrii, ubi per varia capita legit sacrae scripture testimonia, quæ & commendationi, & fulcimento effient Sanctis Martyribus. In operis proœmio ita habet : *Ponenda illa sola, quæ Deus loquitur, quibus servos suos ad Martyrium Christus bortatur. Praecepta ipsa divina velut arma pugnantibus suggesta sunt.* Illa sint militaris tubæ bortamenta. Illa pugnantibus classica. Inde aures erigantur, inde instruantur mentes, indè & animi, & corporis vires ad omnem passionis tolerantiam roborentur. Subindè S. Cecilia V. & M. (ut in ejus Historia scribitur) *Absconditum semper Evangelium Christi gerebat in pectori.* Quæ in Jobum, & Ecclesiæ Martyres cadunt rectissime. Unde putarem, nihil esse aliud sacram Scripturam, quam Dei dicta sapientissima, & Martyrum facta præclarissima : Divina utique eloquia à Christo Martyrum Principe, & Martyribus opere completa : ac proinde gloriola eorumdem præconia ab ore Dei prolatæ.

97 Sed adhuc premenda verba illa : *In hu- P. Ildeph. de Flores de Agone Martyr.* C. alias

mero meo portem. Ubi vox portare grave præfe fert onus paenarum, dolorum, cruciamentorum, ut ex multis liquet Sacrae Scripture testimoniis. Lege Expositores ad illud Isaia 53. 4. *Dolores nostros ipse portavit :* & Pinedam onus. Job 7. 21. Ingens planè sacrae Scripture pondus dolorum, cruciatuum, qui vel sunt jam in Dei amicos jactati, vel in Ecclesiæ Christianæ filios erunt expromendi. Quid enim resplendet magis in litteris inspiratis, quam umbratiles de Christi, & Martyrum

perfectionibus, & nece prælusiones, & luculentissima vaticinia ? Canti. 4. 4. de Ecclesia Cant. 4. 4. prædicatur : *Sicut turris David collum tuum, quæ adificata est cum propugnaculis.* Ubi An. 5. Thom. gelicus Doctor : *Hec propugnacula sunt divinarum scripturarum Sacra menta.* Ceterum quid ex his propugnaculis suspensum apparet ? Pro illis verbis : *quæ adificata est cum propugnaculis, vertit R. Abenez.* R. Abenez. *Ad suspen- denda ora, seu acies, hoc est enses.* Ac propria subexit facer Textus : *Mille clypei pen- dente ex ea, omnis armatura fortium.* Rabbi ni apud Genebrardum *mille pharetra, plæ & sagittis.* Hæc divinarum Scripturarum Sacra menta, Martyrum afflictiones, cruciamenta, omne paenarum genus, omnis crudelitas apparatus, tūm quoad instrumenta, tūm quoad supplicia. Quid hoc pondere gravis ? Quid hac gravitate ponderosus ? Adhuc tamen illud humero gestarunt Martyres publicè, & gloriose, quatenus Scripturam sanctam operando perfecerunt, ut aiebat Gregorius.

98 Nec mirum, humeris suis Martyres tantum tanti ponderis volumen portaverint, cùm per illud ipsi de mediis carnificinæ fluitibus evaserint incolumes. Observat argutè noster Sanctius ad hæc Jobi verba, moris fuisse iis, qui jactati prius à fluctibus, tandem ad littus emersissent incolumes, se ipsos in tabula ex humeris suspendere quo significarent in summo se periculo fuisse versatos, & Dei beneficio salutem consecutos. Hoc igitur voluisse videntur Job, & Ecclesiæ Martyres, qui cùm multa patarentur ; testi moni tamen sacrae scripture (in qua eleganter depictos Dei penicillo suos intuebantur triumphos) firmati, & robortati ad Beatitudinis portum evaferunt incolumes. Legendum pro hujus cogitationis fulcro S. Cyprianus lib. de Exhortat. Martyrii, ubi per varia capita legit sacrae scripture testimonia, quæ & commendationi, & fulcimento effient Sanctis Martyribus. In operis proœmio ita habet : *Ponenda illa sola, quæ Deus loquitur, quibus servos suos ad Martyrium Christus bortatur. Praecepta ipsa divina velut arma pugnantibus suggesta sunt.* Illa sint militaris tubæ bortamenta. Illa pugnantibus classica. Inde aures erigantur, inde instruantur mentes, indè & animi, & corporis vires ad omnem passionis tolerantiam roborentur. Subindè S. Cecilia V. & M. (ut in ejus Historia scribitur) *Absconditum semper Evangelium Christi gerebat in pectori.* Quæ in Jobum, & Ecclesiæ Martyres cadunt rectissime. Unde putarem, nihil esse aliud sacram Scripturam, quam Dei dicta sapientissima, & Martyrum facta præclarissima : Divina utique eloquia à Christo Martyrum Principe, & Martyribus opere completa : ac proinde gloriola eorumdem præconia ab ore Dei prolatæ.

99 Præterea subdit : *Per singulos meos gradus pronunciabo illum.* Id est tale, ac tantum de Martyrum laude volumen in omni loco, & tempore ipse legam avide, & b. C. alias

S. Greg.

Christus in
Martyribus
patiens

S. Cypr.

S. Augu.

P. Pine.

Sacra scri-
ptura
Martyres
coronantur.

S. Greg.